

**Valtuustoaloite omistajaohjauksen antamisesta KSS energia Oy:lle ja yhtiöjärjestyksen ja rakenteen muuttaminen, sekä selvitys ko. yhtiön vapaanpääoman käytöstä**

5909/00.05.00/2023

**Kaupunginvaltuusto 09.10.2023 § 79**

Puheenjohtaja Paula Werning esitteli valtuutettujen Anssi Tähtisen ja Vesa Vainion jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”KSS Energia on Kouvolan kaupungin 100 % omistama energiayhtiö, jonka maksuilla ja taksoilla ei tule periä omistajilta eli kuntalaisilta piiloveroa. Taksat ja maksut mitkä ylittävät omakustannushinnan maksaa kuntalaiset ja yrittäjät piiloverona.

Kaupungin tuottamat palvelut on oltava yhdenvertaisuus lain mukaan kaikille kuntalaisille saman laatuista ja saman hintaisia. Näin tulee olla myös kunnan kokonaan määräysvallassa olevien palveluntuottajien, yhteisöjen ja yhtiöiden tuottamien palvelujen kanssa.

Aikanaan kun sähköyhtiö samoin kuin lämpöyhtiöt perustettiin, oli toiminta-ajatuksena tuolloin taksapolitiikassa se, että hinnoittelussa noudatetaan omakustannusperiaatetta.

KSS Energia Oy:n yhtiöjärjestykseen tulee muuttaa niin, että yhtiö ei ole voittoa tuottava, vaan sijoitetun pääomantuotto tulee vastata korkeintaan kulloisellakin tilikaudella inflaatiotasoa.

Kouvolan kaupunki/ kaupunginhallitus tulee antaa omistajaohjausta ylimääräisessä yhtiökokouksessa KSS Energia Oy:lle niin, että kuntalaisilta ja kunnassa toimivilta yrittäjiltä on samansuuruinen energianhinta. Erisuuruinen energianhinta vääristää yrittäjävälistä kilpailua, koska edullisemman sähkösopimuksen omaava voi huomioida sen tuotteen tai palvelunhinnassa.

Nyt kuntalaiset ostavat sähköenergiaa muista, kuin omistamastaan yhtiöstä, koska KSS Energia Oy:n hinnoittelu ei ole kilpailukykyistä. Kyseiseen hinnoittelupolitiikkaan on omistajan edustajat puututtava. Myös on puututtava siihen, onko KSS Energian toiminta omistajan edun mukaista.

KSS Energia Oy on auttamatta liian pieni toimija sähkönmyyntimarkkinoilla, nyt tulisi tutkia sähkön myyntitoiminnan yhdistämistä Kymenlaakson Sähkö Oy:n kanssa. Sähkön myyntitoiminnan yhdistämisellä turvattaisi paremmin kuntalaisille edullisempi sähköhinnankehitys, joka olisi paremmin niin asukkaiden kuin yrittäjinkin arvioitavissa pidemmällä aikaa jänteellä.

Pörssisähkön keskihinta oli 4.09 c/kWh syyskuussa 2023 ja heinäkuussa keskihinta oli 4.60 c/kWh. Pitkäaikaisilla sopimuksilla KSS Energian hinta on yli 40 c/kWh, joka on täysin kohtuuton.

Liikesalaisuuden piiriin kuulu myös se, onko KSS Energian hinnoittelu kuntarajojen ulkopuolisille asiakkaille edullisempaa kuin omistaja kunnan asiakkailta.

Yhtiörakennetta tulee muuttaa niin, että paikallinen toiminta eli kaukolämpö erotetaan omaksi yhtiöksi.

Entiset kaukolämpöyhtiöt Kuusankosken Aluelämpö ja Kouvolan Vari toimivat aikanaan omakustannusperiaatteella olivat suomen halvimpia energian hinnoittelussa. Fuusion jälkeen KSS Energia on lämpöyhtiöiden hinnoittelua nostanut lähes 8 miljoonalla eurolla vuositasolla, joka on lisännyt maalämmön käyttöönottoa edullisempaa lämmitysmuotona Kouvolassa.

Kaukolämpö on paikallista toimintaa, sillä ei tule tukea kilpailutettua yli kuntarajojen menevää myyntitoimintaa. Sähköenergian liiketoimintaa valvo energiavirasto, kaukolämmönliiketoimintaa valvoo kilpailuvirasto, joten toiminnoilla on eri valvontavirasto, joka mielestäni puoltaa toimintojen eriyttämistä

Vuoden 2022 KSS Energia Oy:n tilikauden tunnusluvut osoittaa liikevaihdon olevan yli 131 miljoonaa euroa, jossa kasvua oli 49,7 % Liikevoittoa kertyi 33,9 miljoonaa euroa. Silti yhtiön omavaraisuusaste on välttävä, eli 24 % Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappion sietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä.

Tunnusluvut osoittavat myös, että kansalaisilta on peritty ylisuuria taksoja, kuluvan vuoden tunnusluvuissa liikevoitto prosentti on vielä korkeampi tällä taksapolitiikalla, joka ei välttämättä johdu asiakaskunnan kasvusta vaan ylisuuresta hinnoittelusta, tähän omistajan on puututtava.

Omistajapolitiikka ei ole oikeasuuntaista, jos kunta omistajana vaati monopoliyhtiöltä suurempaa tulouttamista, joka viimekädessä kuntalaiset maksavat.

Osinkoa voidaan jakaa lain mukaan käytännössä aina. Usein yhtiön varojenjaossa on kyse tilikauden voittovarojen jakamisesta osinkona osakkeenomistajille, ja siitä päätetään säännönmukaisesti yhtiön varsinaisessa vuotuisessa yhtiökokouksessa.

Vain yhtiön vapaa oma pääoma (voittovarot + vapaan oman pääoman rahastot) on jakokelpoista.

Vapaa pääoma eli jakokelpoiset voittovarot ovat periaatteessa omistajan päätösvallassa olevaa varallisuutta, ja sen tulouttaminen omistajalle, eli kaupungille ei muodosta veroseuraamuksia. Kuten

vuoden 2022 tunnusluvusta on luettavissa liikevoittoa kertynyt 33,9 miljoonaa euroa.

Ensinäkin on kiinnitettävä huomiota, onko voittovaroja käytetty epäedullisesti omistajaa nähden, onko periaatteessa kaupungille kuuluvaa vapaata pääomaa sidottu epäedullisiin hankintoihin elinvoimajaoston suostumuksella apulaiskaupunginjohtajan esityksestä. Eli onko konsernijohdon valvonta ollut riittävää. Näin ei välttämättä ole, joten omistaja ohjausta näiltä osin tulee vahvista.

Esimerkiksi: KSS Energia osti vuonna 2020 Karhuvoiman. Tuolloin kauppa perusteltiin toiveikkaasti ”Karhu Voimalla on hyvämaineinen ja tunnettu brändi, joka tekee siitä hyvän lisän KSS Energian tuoteportfolioon. KSS Energian päämääränä on kehittää uuden tytäryhtiön liiketoimintaa osana konsernin energiakauppaliiketoimintaa.”

Karhu Voima Oy hakeutui konkurssiin 19.9.2022 Menettikö kaupunki yhtiönkautta vapaata pääomaa kyseisen yhtiön konkurssimenettelyssä, jos niin kuinka paljon. Mahdollinen taloudellinen menetys tulee selvittää ja onko sillä ollut merkitystä yhtiön taksapolitiikkaan.”

#### **Kaupunginvaltuuston päätös:**

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

---